

Posudek oponenta na rigorózní práci

Jednostranné započítanie

Autor: Mgr. Ing. Bc. Martin Veselý

1. Započtení je starobyklým a tradičním soukromoprávním institutem, který byl dokonce znám i původnímu formulovému římskému procesu. Započtení je způsobem zániku závazku tj. zákonem aprobovanou právní skutečností, která působí zánik celého právního poměru. Započtení se ovšem v některých ohledech odlišuje od základního způsobu zániku závazku s uspokojením věřitele – splnění. Odlišnosti lze spatřovat v několika ohledech. Přesto se v praxi objevují názory, že zejména uspokojení věřitele a částečné anebo dokonce úplné splnění věřitelovy pohledávky byť bezhotovostním způsobem, je splněním. Započtení lze samozřejmě zkoumat izolovaně, nicméně komplexní pohled zvolený autorem poukazuje na zásadní konotace v rámci změny závazků v osobách, případně akcesoritě zajišťovacích institutů. Zásadní je, že autor si plně uvědomuje poměr dlužníka jako poměr relativní i korelativní a na základě toho interpretuje dopady právní úpravy započtení při změně v subjektech závazku. Z pozitivistického hlediska je předložená práce orientována jednak na slovenskou právní úpravu včetně výhledu de lege ferenda. Prizmatem analýzy DFCR poukazuje zejména na stylistické nedostatky současné úpravy českého občanského zákoníku. Zvolené téma a cíl zpracování vyhovuje požadavkům kladeným na práci rigorózní.

2. Autor předloženou práci založil na deskripci, a následné syntéze poznatků problematických aspektů slovenské i české právní úpravy. Vycházel přitom z literární základny komentářového, monografického i časopiseckého charakteru. V tomto směru lze vznést výtku, že i přes kvantitativně relativně dostatečnou pramennou základnu. Nevyužil komentářů Wolters Kluwer, C. H. Beck, Petrov, Beran. Pozitivisticky je práce vymezena přetrvávající dualitou soukromého práva na Slovensku se všemi komplikacemi a nedůslednostmi, která v zásadě odpovídá legislativní situaci na území České republiky před rokem 2012 resp. 2014. Použité prameny jsou řádně citovány. (celkem bylo použito 33 literárních zdrojů, kdy dokonce i v seznamu zdrojů (nikoli pramenů) jsou vždy přesně uvedeny odkazy na konkrétní poznámku pod čarou. Patříčná je práce i s vybranou judikaturou Nejvyšších soudů ČR i SR. Poznámkový aparát čítá 88 poznámek pod čarou, které doprovázejí text o rozsahu, který je v tištěných stranách 77 stran. Autor nezpracovával práci na Karlově Univerzitě. Proto chybí čestné prohlášení o rozsahu práce. Lze odhadnout, že přepočtení na normostranu v počtu 1800 znaků

by naplnilo požadovaný minimální počet 100 normostran textu. Přepočet kopií do wordu se jeví být hraniční. Práce v tomto směru splňuje požadavky kladené na práci rigorózní

3. Předložená práce je přehledně formálně členěna do pěti kapitol, které korelují se zdařilým, systematickým pojetím práce (vymezení započtení, jednostranné započtení podle slovenské právní úpravy – právní dualismus, podmínky jednostranného započtení, česká právní úprava a její srovnání se slovenskou právní úpravou, konfrontace slovenského návrhu občanského zákoníku s DFQR). Autor patřičně využil potenciál relativně úzce zvoleného tématu. Tím dosáhl dostatečné hloubky analýzy a označení zejména prakticky orientovaných právních problémů. Práce splňuje požadavky na práci rigorózní.

4. Předložená práce je zdařilým zpracováním zvoleného tématu. Ocenit je potřeba zdařilou a přehlednou systematiku, vyváženě provedenou analýzu oproštěnou od tendenčních či jednostranných závěrů. Autor si plně uvědomuje důsledky jednostranného započtení. Z tohoto důvodu pečlivě zkoumá jednotlivé podmínky započtení (mutualitu, kompenzabilitu, splatnost anebo splnitelnost). V analýzách se na tyto prvky zaměřuje a konfrontuje je s legislativním textem slovenské dualistické úpravy a českého občanského zákoníku. Autor si všímá zejména gramatických nepřesností, které při čistě gramatickém výkladu vést k mylnému závěru ohledně časového okamžiku zániku pohledávky. Dopravující skutečností je sice kompenzační projev (kapitola 3. 5.), jehož náležitosti autor též náležitě rozebírá. Nicméně nejedná se o účinek, který by měl působit *ex nunc*. Nakonec v práci je uvedeno několik postřehů, které nevedou k jednotnému závěru ohledně účinků započtení. V práci jsou postřehnuty i souvislosti se změnou v subjektech závazků – přistoupení, převzetí dluhu a zejména postoupení pohledávky. V rámci analýzy mutuality je postřehnutá existence věřitelsko – dlužnického pouta, jehož porušení je komutativní spravedlností závazkového práva dorovnáno námitkami druhé osoby závazkového poměru. Autor zdůrazňuje rozdíly mezi splatností a splnitelností a to zejména ve vztahu ke splatnosti ve prospěch dlužníka či věřitele. Zajímavou otázkou by bezesporu bylo započtení pohledávky, kdy by splatnost byla ponechána na vůli dlužníka. Mnohokrát je rozebírána otázka započtení splatné pohledávky vůči pohledávce nesplatné (R 90/2006).

Zajímavé jsou i konotace teoreticky upomínající na podobnost se splněním, kdy autor dochází ke správným závěrům ohledně příslušenství pohledávky a jejího případného osudu. Správně dovozuje, že započtení jednotlivých příslušenství se bude řídit úpravou pro splnění (v práci chybí konkrétní odkaz na

konkrétní ustanovení české právní úpravy). Závěr práce je věnován srovnání připravované slovenské úpravy ve srovnání s DFCR. Autor spatřuje v právní úpravě tohoto institutu přednost především v jednoznačnosti tohoto textu.

Práce nepochybně splňuje požadavky kladené na práci rigorózní.

5. Předloženou prací Mgr. Ing. Bc. prokázal schopnost pracovat samostatným a tvůrčím způsobem. Generátor shod vykázal shodu nižší než pět procent v počtu 113 dokumentů a 99 procent v systému Turnitin (diplomová práce). V systému Turnitin bylo zkoumáno 63 shod. Y toho 56 segmentů vykazuje shodu nižší nebo maximálně rovnu jednomu procentu. Více než dvou procentní jsou shody v segmentech 1. – 6. Největší shodu vykazuje segment č. 1, a sice více než 8 procent. Z kontroly textu je patrné, že taková shoda je podmíněna shodnou citací judikatury str. 13, str. 38, str. 41, shoda je podmíněna též citací názvů článků a používání ustálené terminologie a překladů DCFR.

6. K předložené práci nejsou připomínky (ojedinělý překlep str. 56 § 1191 místo 1991 kapitola 4. 1.). Z hlediska věcné stránky lze zásadně vytknout nepoužití některých literárních zdrojů – viz bod 2 posudku. Výklad na straně 58 o subsidiaritě pracovního práva je neúplný. Není zmíněno přesné znění § 4 a § 4a zákoníku práce týkající se subsidiarity. V poznámce č. 3 pod čarou není uvedeno číslo stránky.

7. Předložená rigorózní práce splňuje formální i obsahové požadavky kladené na tento druh prací a proto ji doporučuji k ústní obhajobě, při které se Mgr. Martin Veselý zaměří na následující otázky: Jak se autor staví k započtení smluvních pokut a následnému snížení plnění, které již nebude soudem pro příště posuzováno jako nepřiměřeně vysoká smluvní pokuta. Dále se autor zaměří na otázku započitatelnosti resp. jednostranného započtení u pohledávky, jejíž splatnost byla ponechána na vůli dlužníka (§ 1960 OZ?).

V Praze dne 25. 1. 2020

JUDr. et MUDr. Alexandr Thöndel, Ph. D.

Oponent rigorózní práce